

Perkovački govor – nematerijalno kulturno dobro Republike Hrvatske

- Govor Starih Perkovaca je sačuvao stare osobine hrvatskih štokavskih govora. Istina, stare su osobine sačuvali i drugi šokački govori, ali ne tako dobro i ne tako potpuno kao u Perkovcima, gdje su te odlike gotovo konzervirane. Taj je govor sačuvao osobine štokavskih govora koje narod zove šokačkim, a to se najviše vidi u akcentuaciji, odnosno jako dobro očuvanom starom naglasku, gdje i je najveća razlika, - kaže jedna od najboljih hrvatskih dijalektologinja i

se o dva vokala. To znači da perkovački govor nema samo pet vokala kao standardni govor, nego sedam. To su zatvoreno „a“ koje ide prema „o“ i zatvoreno „u“ koje je slično njemačkom „u“ s prijelazom. To

Brojni su mještani sudjelovali na promociji zaštite ovoga arhaičnog govora

KUD "Ravnica" pokazao je dio perkovačkih običaja

profesorica na Filozofskom fakultetu u Osijeku prof. dr. sc. **Ljiljana Kolenić**. Osim ovih akcentualnih osobina, perkovački govor ima i drugih, tvrdi prof. Kolenić nabrajajući: - Ikavsko-jekavski odraz staroslavenskog „jata“ ili, jednostavnije, tamo gdje je u književnom jeziku „ije“ u perkovačkom govoru je „i“ (*dite*), a gdje je u književnom jeziku „je“ i tu će biti „je“ (npr. *ljepše, lip, a ljepše*). Osim toga, tu su ščakavizmi poput *kršćen* i *ščap*, koji se nažalost sve više gube iz perkovačkog govora.

Inicijativu za zaštitu perkovačkog govora pokrenula je profesorica **Emina Berbić Kolar** s Učiteljskog fakulteta u Osijeku Dislociranog studija u Slavonskom Brodu, koja je snimajući za potrebe svog istraživanja i doktorske disertacije u Starim Perkovcima čula nešto za što je, kako je sama rekla, bila uvjerenja da je davno nestalo. - Radi

Ministarstvo kulture je 2. kolovoza ove godine donijelo odluku o zaštiti jednog od najarhaičnijih štokavskih govora - govora Starih Perkovaca, kao nematerijalnog kulturnog dobra Republike Hrvatske, a 14. prosinca je u Starim Perkovcima održana i svečana promocija registriranja i zaštite staroperkovačkog idioma kao nacionalnog nematerijalnog kulturnog dobra

je još 1913. zapisao i jezikoslovac Stjepan Ivšić koji bilježi i još jedno „e“ koje nismo čuli, ali ova dva vokala su se zadržala, što je još onda, prije 100 godina, bilo arhaično, a koliko je to arhaično danas se ne mora ni govoriti. Dakle, otkrili smo nešto za što smo mislili da više ne postoji, - kazala je prof. Berbić.

Brodsko-posavska županija može se pohvaliti kako su na njezinom području čak dva zaštićena govora, posavskog sela Siča i sada i Starih Perkovaca, kao jedina dva govora iz Slavonije, a što posebno s ponosom istaknula i zamjenica župana Ružica Vidaković, „Jezik je jedan od najvažnijih elemenata zajedništva jednog naroda, u njemu je snaga i prepoznatljivost kulture, očitovanje svega prošlog i zalog budućnosti. Značaj zaštite govora Starih Perkovaca je tim veći. Specifičnosti starih govora moramo sačuvati kako ne bi zauvijek nestali smrću izvornih govornika, a najbolji i najsigurniji način očuvanja je temeljem stručnog vrednovanja“. Saborski zastupnik Šima Đurđević je čestitajući svima koji su radili na zaštiti govora poručio kako se ovdje ne smije stati „Mislim da je sazrelo vrijeme da mi Perkovčani konačno napravimo jednu pravu monografiju Starih Perkovaca“.

Na promociji perkovačkog govora bio je i prorektor Svučilišta Josip Juraj

Strossmayer u Osijeku prof. dr. **Dražen Barković**, gotovo kompletno rukovodstvo Učiteljskog fakulteta osječkog sveučilišta na čelu sa dekanicom prof. dr. **Anđelkom Peko**, prodekanicama doc. dr. **Vesnicom Mlinarević** i doc. dr. **Irellom Bogout**, prodekan Učiteljskoga fakulteta i voditelj dislociranog studija u Slavonskom Brodu prof. dr. **Damir Matanović**, dekan Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu prof. dr. **Dražan Kozak**, te kanonik prvostolnog kaptola Đakovačko-osječke nadbiskupije mons. **Stjepan Karalić**.

Pred profesorica Ljiljanom Kolenić i Eminom Berbić Kolar je još jedan veliki posao, a riječ je o izradi rječnika i gramatike perkovačkog govora koji bi trebali biti objavljeni već sljedeće godine.

U kulturno-umjetničkom programu priređenom povodom promocije zaštite perkovačkog govora u punom perkovačkom Domu kulture KUD-a, najmlađa skupina Kulturno-umjetničkog društva „Ravnica“ iz Starih Perkovaca prikazala je tri božićna običaja koja i danas žive u Starim Perkovcima - Luce, Položaj i Kraljevi, dok su stariji članovi „Ravnice“ izveli folklorni program posebno pripremljen za ovu prigodu.

P. Funarić